

HISTORIEN I BILLEDET

UDRÅBERVOGN FRA Palæ Teater i funktion på Thingstrupvej ved Dyrskuepladsen. Reklamen gælder filmen "Mille Marie og mig" fra 1937 med Margrete Viby i hovedrollen.

Nybyggeri spoler biografen tilbage

Af Orla Poulsen
Lokalhistorisk Arkiv
for Thisted Kommune

THISTED: Der dukker meget frem af byggestøvet i kølvandet på det store centerbyggeri i Thisted og nybyggerierne rundt om i byen. Det gælder også for længst afskallede stumper af Thistedes tidligste biografhistorie. På den nu nedrevne bygning i gården bag TDC i Vestergade kunne man i mange år stadig tyde navnet på en af de første biografer i byen: Kosmorama. Nu er en ny tid og ny bygning skudt op. Det er her, Restaurant Baghuset åbner om kort tid sammen med et par andre forretninger.

Filmen er (som bekendt!) levende billeder, og da de første gang åbenbarede sig på et hvidt lærred og havde form af et frembrusende lokomotiv, flygtede publikum forskrækket ud af salen. Sådan kan man læse i filmens historie. Det var i Paris. Men er der nogen grund til at antage, at jordbundne thistedboer - altså i dette tilfælde - skulle have reageret anderledes end letbenede pariserer?

Levende billeder

Thisted var tidligt med på det nye, der hurtigt skulle vise sig at være mere end blot en ny modedille. Det blev dog betragtet som en meget folkelig underholdning. Men vi er fortsat fascineret af levende billeder, selv om der i dag skal mere end et lokomotiv med dampen oppe til at få os til at rykke på benene i biografstolen - eller i sofaen derhjemme foran fladskærmen.

Ude i verden begyndte filmforevisninger 1895, og i Thisted dukkede de første levende billeder op sammen med en tilrejsende. Byen fik siden besøg af andre tilrejsende med det lille apparat, der kunne få liv i billeder, der i reklamerne blev fremhævet som "tyde-

lige, klare og rolige". Rystede billeder var åbenbart noget, man var vant til.

I 1906 åbnedes Biografteatret i Vestergade. Året efter i samme gade det første Kosmorama. I 1910 kunne endnu et "Theater for levende Billeder" slå dørene op. Det var Kinografen på Nytorv. Pressen var indbudt til en forpremiere, og man kunne bagefter læse, at det store lokale gjorde et lyst og venligt indtryk. Og så var det godt opvarmet. En del af gulvet var skråt, således at de, der stod bagest, også kunne se.

En alsidig dame

Thistedes lokale biografhistorie har få stjerner og mange vandbærere på rollelisten. Og stjernen over dem alle er den Olga Thomsen, der drev Palæ Teater på hjørnet af Skovgade og Rosenkrantzgade, hvor der i dag er en P-plads.

Herluf og Olga Thomsen var kommet til

FAKTA

HISTORIEN I BILLEDET – BILLEDET I HISTORIEN

■ Stil gamle fotografier - eller film - til rådighed for Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune, lyder opfordringen fra arkivet.

■ Arkivet har sammen med Thisted Dagblad indledt en "kampagne" for at få thyboer og hannæsboer til at kigge efter i skuffer og andre gemmer efter spændende lokalhistorisk materiale.

■ Billeder og film kan indleveres til Lokalhistorisk Arkiv både i Hurup på biblioteket og i Thisted i J.P. Jacobsens hus.

■ Arkivet scanner de gamle billeder ind og kan også sagtens bruge billeder, man selv har scanneret ind i ordentlig teknisk kvalitet.

■ "Historien i billedet" er en rubrik, der med jævne mellemrum vil dukke op i Thisted Dagblad i håbet om, at det øger billedbidragene til Lokalhistorisk Arkiv.

byen i 1918 og åbnede året efter Palæ Teater. Efter Herluf Thomsens død i 1937 drev Palæ Olga biografen videre til 1965. Hun var en alsidig dame. Dygtig pistolskytte med masser af pokaler og præmier på hylden og dertil en rask rytter, der red gennem byen med en hale af børn efter sig. Hun var lige så fortrolig med heste som de cowboys, der red over Palæ Teaters lærred.

Når de kongelige skuespillere gæstespillede på friluftsteatret i Christiansgade, blev de efter forestillingen inviteret over i privatboligen på den anden side biografen. I 1950'erne var biografdirektøren fra Thisted på besøg i studier herhjemme og i udlandet for at følge optagelserne til de film, der senere kom på plakaten i Palæ Teater. Man ville jo gerne se "varerne" lidt an! Et barnebarn skulle mange år senere blive international skuespiller. Hendes navn er Connie Nielsen. I dag er det hende, der er stjernen i Hollywoods studier.

Med i roman

Men Palæ Olga har det fortsat med at dukke op de mest uventede steder. Således i en roman fra 2007 af Henning Mortensen. "Rita

SEI OM biografdirektør Olga Thomsen tog en pistol i hånden til ære for fotografen, var "Soldatkammerater var på vagt" et klassisk dansk lystspil, der blev produceret i 1960.

Korsika" er titlen på romanen, og det er på side 168, den intetanende læser støder på Olga Thomsen. En af personerne i romanen sender her i fiktionen verden "en tanke til Olga Thomsen, den gamle cirkusprinsesse og biografefjer i Thisted". Hvis man vil være klogere på sagen, bør man nok læse bogen - der i øvrigt kan anbefales. Forfatteren er ikke ukendt med virkelighedens Thy.

Men allerede ved åbningen af Palæ Teater i 1919 trådte biografen ind i litteraturen. Det er Thisted-sagfører, forlæggeren og digteren, den spektakulære Johan Georg Galster, der fører pennen. Digtet står i sagførerens digtsamling "Ral", der udkom i 1920. Her er fire smagsprøver - fire vers fra det ni vers lange digt "Filmens Palæ":

*På et hjørne, hvor vindene blæser,
så det fyger med støv og med bæ,
står der folk og programmerne læser
- det er der, vi har Filmens Palæ.*

*Det er bygget i vældig ekstase
af en mur 'mester, anset i by,
og en maler - missionsmand - hver fase
har beåndet med engle og sky.*

*Her er nutidens kirke, her træder
slægten ind som med afdragne sko,
her man jubler livsaligt og græder,
her har enfold og andagt bygt bro.*

*Lad det brage blandt jorderigs vrimmel,
bøj partier og ministre i knæ,
forbehold blot dig selv, Gud, din himmel,
når vor by har sit Filmens Palæ!*